

אורות השבת

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

גליון מס' 770

אחראי מערכת
הרב אברהם טריקי

פרשת השבוע
בלק

עורך
הרב עוזיאל אדרי

דבר רב העיר שליט"א

שמחה של מצוה

וַיִּפְתַּח יְהוָה אֶת פִּי הָאֲתוֹן וַתֹּאמֶר לְבַלְעָם מַה עָשִׂיתִי לָךְ כִּי הִפִּיתִנִי זֶה שְׁלֹשׁ רְגָלִים
(במדבר כא, ח)

זה שלוש רגלים: רמז לו, אתה מבקש לעקור אומה החוגגת שלוש רגלים בשנה.
(עבודה זרה מז, א)

כבר העירו המפרשים, מדוע ראה בלעם הרשע לעקור מהם דוקא מצוה זו של שלוש רגלים? ונראה לבאר בס"ד, שיש כידוע שתי בחינות בקיום המצוות: יש המקיים את ציווי הבורא – כעבד המשמש לפני רבו, ויש המקיים את ציווי הבורא – כבן המשמש לפני אביו. וכור המבחן בזה, הוא השמחה והזריזות בקיום המצוה. שכן עבד המשמש לפני רבו, פשוט שאינו עושה כן מתוך שמחה על עצם העשייה או מתוך אהבה יתירה, מפני שכל מגמתו הוא לצאת ידי חובתו ולקבל את שכרו. משא"כ בן המשמש לפני אביו מאהבה וחפץ לעשות נחת רוח לפניו. ומעתה שפיר י"ל שכל העונשים הנוראים האמורים בפרשת כי תבוא, לא נאמרו רק בעבור חסרון השמחה – כפשט הכתוב (דברים כח, מז) 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה ובטוב לבב', אלא בעיקר מפני העבירות שבידו. ברם, אם היה מקיים המצוות בשמחה, אזי היה בכוחם להגן בעדו ולפוטרו מן הדין מכל העבירות שבידו. שכן זהו טבעו של אב רחום שהוא מסלק חובות בנו. וזה לענ"ד עומק דברי הרמב"ם במ"ש (הלכות לולב פ"ה הלכה טו): "השמחה שישמח האדם בעשיית המצוה ובאהבת האל שציווה בהן – עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להיפרע ממנו, שנאמר תחת אשר לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה ובטוב לבב, עכ"ל. והיינו שראוי להיפרע ממנו מצד מעשיו הרעים, יען כי לא עבד את ה' בשמחה, וכדפ"ל.

והן הם דברי רש"י הנפלאים עה"פ 'ואהבת את ה' אלוהיך', ח"ל: 'עשה דבריו מאהבה, אינו דומה עושה מאהבה – לעושה מיראה, העושה אצל רבו מיראה כשהוא מטריח עליו מניחו והולך לו'. ובהמשך הוסיף רש"י עה"פ 'והיו הדברים האלה' (דברים ו, ו), ח"ל: 'מהו האהבה, והיו הדברים האלה – שמתוך כך אתה מכיר את הקב"ה ומתדבק בדרכיו, עכ"ל. וזה מפורש טפי בדברי הספורנו שם, ח"ל: 'אהבת – תשמח לעשות דבר שייטב בעיניו כאשר תבין שאין תכלית נכבד מזה, ע"ש. הנה כי כן מפורש לפנינו, שהשמחה בקיום המצוות – היא הסימן לאהבת השי"ת, ומדרגה זו נקנית רק כאשר יבין האדם שאין תכלית נכבד מזה.

וסימנא טבא אמינא להאי מילתא, מדברי הכתוב 'האל הנאמן שומר הברית והחסד לאוהביו ולשומרי מצוותיו לאלף דור' (דברים ז, ט), ופי' רש"י: 'לאוהביו – אלו שעושים מאהבה, ולשומרי מצוותיו – אלו העושים מיראה'. והנה לעיל (דברים ה, י) מפורש בכתוב שהקב"ה עושה חסד לאלפים – 'ועושה חסד לאלפים לאוהביו ולשומרי מצוותיו, וכבר הרגיש רש"י (שם) בהערה זו ופי' בזה"ל: 'לאלף דור, ולהלן הוא אומר לאלפים. כאן כשהוא סומך אצל לשומרי מצוותיו העושים מיראה הוא אומר לאלף, ולהלן שהוא סומך אצל לאוהביו – העושים מאהבה ששכרו יותר גדול הוא אומר לאלפים, עכ"ל. ובהו החכמונו שוב מדברי רש"י, שאי אפשר לקיים מצוות בשמחה ובאהבה מבלי שהגיע לדרגת 'אוהביו'. ומי שהגיע לדרגה זו שכרו כפול ומכופל לאין שיעור ואין ערוך – ממי שמקיים את אותן מצוות מיראה, שכן הוא אשר אמרנו שאינו דומה שכר אשר מרעף האב על בנו – לשכר אשר משלם האדון לעבדיו.

ובזה אמרתי לבאר דברי הכתוב 'רב כל אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה' (דברים ד, כו). ויש לתמוה, מדוע נמנע ממשה רבינו ע"ה להמשיך ולשפוך את שיחו לפני ה'. ברם כבר ביארנו במקו"א (להלן מאמר חכם לב יקח מצוות) עפ"י דברי הגמ' (סוטה יז, א), שכל תפילותיו של משה היו בעבור קיום מצוות התלויות בארץ, ושם הוכחנו בארוכה עד כמה היו המצוות חביבות על משה רבינו ע"ה, ע"ש. ולאור האמור לפנינו, שוב לא יפלא מדוע נמנע ממשה להמשיך ולהתפלל לפני ה'. שהרי אין לך ביטוי של אהבת ה' וכיסופין לקיים את כל מצוותיו, כדוגמת מי שמוכן להתפלל חמש מאות וחמש עשרה תפילות (כמנין ואתחנן) שנאמרו כולן בלשון שירה (כדברי בעל הסורים – שירה נוטריקון ואתחנן). ולכן הפסיקו הקב"ה בתפילתו, יען כי המשתוקק לקיים מצוות באהבה אין מידת הדין יכולה לעמוד בפניו, כדפ"ל.

ומעתה יבון, מדוע ביקש בלעם לעקור מישראל דוקא מצות 'שלוש רגלים'. שכן המצוה המסמלת יותר מכל את עבודת ה' בשמחה בגלוי, היא מצות שלוש רגלים אשר נאמר בהם 'ושמחת בחגך'. והואיל והבין בלעם הרשע שבעקירת השמחה בקיום המצוות – ניתן רשות למשחית לחבל, ביקש לעקור **המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"**

דבר העורך

בלק, דוד המלך ומשיח

זכור מה יעץ בלק ובלעם.. למען דעת צדקות ה", מהו הפחד כ"כ מעצת בלק ובלעם, מבאר ה"צדיק מרעננה" ז"ע שהעצה הרעה רמוזה בשמו "בלק" אות ב' היא התחלת התורה, ל' היא סיום התורה, וק' נאמר באותיות דרבי עקיבא היא חותמא דמלכא שזה מסמל את דבקות דוד המלך בנותן התורה הקב"ה, וביקש בלק מבלעם 'לכה נא ארה ל' תקלל אותי כדי שאשמד עם אוצר נשמות מלכי בית דוד והמלך המשיח שבתוכי, וזהו שכעס בלק על בלעם 'לקב אויבי לקחתיך והנה ברכת בך' רציתי שתהפוך צירוף אותיות "בלק" לצירוף "לקב", להפריד את האותיות ב', ל', שהם התורה עם האות ק', ולהזיק לאוצר הנשמות הק' שבתוכי, אבל הקב"ה עשה "לקב" לצירוף "קבל", שזהו קבלת התורה בנס פורים וקבלת היהודים'.

בברכת לבת אלוק ואיבור
הרב **עוזיאל אדרי**

רב קהילת קודש שבטי ישראל שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי

שבת קודש	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	שבת קודש
מדייק לבאר-שבע	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	מדייק לבאר-שבע
4:14	4:14	4:13	4:13	4:12	4:12	4:11	עלות השחר
4:23	4:23	4:22	4:22	4:21	4:21	4:20	זמן טלית ותפילין
5:48	5:48	5:47	5:47	5:46	5:46	5:45	זריחה - העין החמה
8:30	8:29	8:29	8:29	8:28	8:28	8:28	סיון ק"ש לדעת מג"א
9:12	9:12	9:12	9:11	9:11	9:11	9:11	סיון ק"ש לתנאי הגר"א
12:46	12:46	12:46	12:45	12:45	12:45	12:45	חצות יום ולילה
13:22	13:22	13:22	13:21	13:21	13:21	13:21	מנחה גדולה
18:39	18:39	18:39	18:39	18:39	18:39	18:39	פלג המנחה
19:51	19:51	19:51	19:51	19:51	19:51	19:51	שקיעה
20:08	20:08	20:08	20:08	20:08	20:08	20:08	צאת הכוכבים

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	בלק
הפטרה:	והיה שארית
כניסת השבת:	19:31
יציאת השבת:	20:22
רבנו תם:	21:18

אורות הפרשה

כתב השל"ה הק' זיע"א: כי עצום הוא ממני" (כב,ו) רמז אמר בלק: "כי עצום הוא" – עוצמתם של ישראל, היינו דוד המלך וכן המלך המשיח – זה "ממני"; שכן דוד המלך, וכן משיח שהוא מבית דוד, יצאו מרות המואבייה, שיצאה מבלק. **כתב ה"תורת חיים":** "אשר תברך מבורך" (כב,ו) מדוע נאמר "מבורך", שנשמע כמי שהוא מבורך כבר, ולא "יבורך"? שכן העובדה שבלעם בירך את ישראל וברכותיו נתקיימו, אין זה משום שהברכה באה מבלעם, אלא הברכה כבר ניתנה מאת ה', רק שהיה צורך שתבוא גם מפיו של אותו רשע, מבחינת "מלאך רע עונה בעל כורחו אמן".

כתב ה"מור דרור": "וישבו שרי מואב עם בלעם" (כב,ח) מפרש רש"י: "אבל זקני מדין הלכו להם". זקני מדין הכירו את משה, שהרי הוא גדל אצלם. לכן כאשר ראו את בלעם, הבינו שאין זה האיש שיהיה ביכולתו לעמוד נגד כוחו הגדול והכביר של משה, ולכן הלכו מייד.

כתב רבי פינחס מקוריץ זיע"א: "קום לך אתם ואך את הדבר אשר אדבר אליך אותו תעשה" לכאורה היה צריך להיכתב "אותו תדבר" ולא "תעשה"? אלא נאמר במדרש: "בוא וראה כמה חביבין ישראל על הקב"ה, שהישרה את שכינתו על רשע זה לטובתן של ישראל". וזה מה שאמר הקב"ה לבלעם: "קום לך אתם" אתה יכול ללכת, אבל לא תהיה בזה כל תועלת, כי לא תצליח נגד ישראל. רק בדבר אחד תזכה, בכך ש"אדבר אליך" ואשרה שכינתי עליך "אותו תעשה" זאת תהיה הפעולה היחידה שלך שתוכל לעשות.

כתב ה"כלי יקר": "ויפתח ה' את פי האתון" בכך הוכיח ה' את בלעם, שעל לו להתגאות בכך שזכה לנבואה, שהרי אתון זו גם היא ראתה מלאך ודיברה. האתון דיברה משום שהיה בכך תועלת לישראל, וכך גם בלעם לא זכה לנבואה אלא למען התועלת שיהיה מזה לישראל.

כתב ה"חידושי הר"ם": "לא הביט און ביעקב... ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו" מתי אין הקב"ה זוקף לחובתו של יהודי חטא שנפל בו באקראי כל שהוא? כאשר "ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו" כשהוא נשאר דבוק במלכות שמים ולא פורק מעליו את העול, אז אין החטא אלא כבדרך מקרה. "דרך כוכב מיעקב" הרמב"ן מפרש כי פסוק זה מדבר על המשיח הנמשל לכוכב, ואילו הירושלמי מפרש פסוק זה על כל יהודי. התיווך בין שני הפירושים הוא, שבכל יהודי יש ניצוץ משיח השייך לנשמתו ועליו לתקן ולהכין ניצוץ זה, וזו הכנה לגילוי של המשיח הכללי שיגאלנו מן הגלות.

"וירא פנחס בן אלעזר" מפרש רש"י: "ראה מעשה ונזכר הלכה אמר לו: משה, מקובלני ממך וכו'". שאלו את בעל 'החידושי הר"ם': אם ידע פנחס את ההלכה, לשם מה היה צריך לשאול את משה? והשיב: לפני שבאים לעשות מעשה, ואפילו הוא על פי הדין, יש להתייעץ תחילה עם הרב.

כתב בזוהר הק': "ויבוא אלוקים אל בלעם" אלוקים בא אל בלעם ולא קראו אליו. הדבר דומה למצורע הבא אל בית המלך, שהמלך יוצא אליו, כדי שהמצורע לא יכנס להיכלו ויטנף את ארמונו. אך אצל משה רבנו מוצאים אנו תמיד שה' קרא לו שיבוא אליו, אל היכל קדשו.

כתב הרמב"ן: "ויפתח ה' את פי האתון" טעמו של הנס האדיר שפתח ה' את פי האתון ודיברה עם בלעם היה לבוא ולהזהיר את בלעם שלא ילך אחר כישופים נחש וקסם ולא יקלל את ישראל. וזאת כדי להודיעו, שכשם שהקב"ה פותח את פי הנעלמים, כך יש בכוחו לאלם פיהם של מדברים, או לשים בפיהם דברים שידברו כרצונו.

נאמר במדרש רבה: "מי מנה עפר יעקב" עם ישראל נמשל לעפר, שהכל דורכים ודשים עליו אך לבסוף הוא מכסה את כל אלה שדרכו עליו. כך עם ישראל בזמן הגאולה הוא יהיה נישא על כל העמים.

"וירא את ישראל שוכן לשבטיו" אומרת הגמרא (בבא בתרא פ): ראה שאין פתחי אוהליהם מכוונים זה כנגד זה. אמר, ראויים הללו שתשרה עליהם שכינה.

אורות הכשרות

דוקא מצוה זו. ואכן הרואה יראה שביאור זה מוכח טפי מתוך 'ברכותיו' של אותו רשע. דהנה עה"פ 'הן עם כלביא יקום' (במדבר כג, כד), פירש רש"י: 'כשהן עומדין משנתם שחריף הן מתגברים כלביא וכארי לחטוף את המצוות ללבוש טלית לקרוא את שמע ולהניח תפילין, עכ"ל. הנה כי כן, בזה גילה בלעם מדוע אין בכוחו לקטרג על ישראל, שכן כל זמן שהם מתגברים כלביא וכארי 'לחטוף המצוות' ובוזה הם מגלים את שמחתם בקיום מצוות ה', אזי אין שום כוח בעולם היכול להזיקם.

ושבו מצאנו מעלה זו, מפורשת בדברי בלעם הרשע (שם כג, כא) 'לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל', ופירש האור החיים: שכוונתו בזה, על הצדיקים העמלים בתורה ובמצוות אך אינם מרגישים בזה שום עמל, אלא אדרבה כאדם המשתעשע בשעשועים לרוב חשקם בתורה, על"ש.

ואם יש את נפשך לדעת, מהי מידת השמחה הנדרשת מהאדם בקיום המצוות, צא ולמד לדברי האר"י הק' עה"פ הנו"ל 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה...

מרוכ כל', היינו שצריך לשמוח בשמחת המצוות כמי שזכה בכל הטוב שבעולם! **ובפרט** למי שזוכה לעמול בתורה אשר נאמר בה (משלי ג, טו) 'וכל חפצך לא ישוּוּ בה'. וידועים דברי המגיד מדובנא עה"פ (ישעיה מג, כב) 'ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל', וכדרכו נשא בזה את משלו, לסוחר ששלח את משרתו להביא חבילה אשר נשלחה אליו לבית הדואר. והנה כשדרך המשרת על מפתן הבית כשהוא מזיע ומתנשף מכובד החבילה שעל כתפו, קבע הסוחר בהחלטיות 'זו אינה החבילה שלי! שכן החבילה שנשלחה אלי לא הכילה כי אם קובץ של מסמכים חשובים... ה"ש הכתוב 'לא אותי קראת יעקב' – כי יגעת בי ישראל', והיינו מי שעול המצוות כבד עליו מנשוא, סימן מובהק הוא כי אינו נושא על כתפיו את תורה ה', יען כי כל הקשיים מתבטלים מול אהבת התורה וחמדת קיום מצוותיה.

ומרגלית בפיו של מו"ר הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, שהתורה נמשלה לתכשיט כמאמר הכתוב (משלי א, ט) 'כי לית חן הם לראשך וענקים לגרגורתך', וטבע התכשיט שלעולם אינו מכביד, ואדרבה כפי גדל משקלו כך היא מידת תחושת ההקלה למי שמתקשט בו. ואכן מי שזוכה ללמוד תורה במחיצתו, נוכח לראות כי דוקא אחרי עמל ויגיעה עצומה בהבנת עומק הסוגיא או פענוח איזה דיבור ברש"י והתוס' ומרש"א וכו', עד כדי אפיסת כוחות ממש, הפטיר 'נהנתי מאוד'!

בברכת לבת אלון ואביר

הרב יהודה דרעי

הרב הראשי וראבי"ד באר-שבע

תענית י"ז בתמוז (דחוי) יחול ביום ראשון

תחילת הצום: עם עלות השחר בשעה 4:11

סיום הצום: בשעה 20:15

"זֶר ה' זַעֲמֹת אֲדָם"

העלון מוקדש

לעילוי נשמתו הזכה והטהורה

של אציל הנפש והמידות, מוכתר בכתר שם טוב

אברהם אריה דמרי ז"ל

בר זינה

נלב"ע יז' תמוז תשע"ד

ת.נ.צ.ב.ה

"נַפְשׁוֹ בְּטוֹב תִּלְוֶן וְזָרְעוֹ יִרְשׁ אֶרֶץ"

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא
הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

הלכות תענית ציבור

ש - אלו תעניות חייב אדם להשלים עם הציבור?

ת - מצוות עשה מדברי הנביאים להתענות ארבעה צומות, שנאמר (זכריה ח') 'צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי וכו', ודרשו רבותינו: צום הרביעי - זה שבעה עשר בתמוז שהוא בחודש הרביעי למנין חודשי השנה ע"פ התורה, וצום החמישי - זה תשעה באב שהוא בחודש החמישי, וצום השביעי - זה צום גדליה שהוא בחודש השביעי, וצום העשירי - זה עשרה בטבת שהוא בחודש העשירי (ונוסף עליהם צום יום הכיפורים - שהוא מצוות עשה מהתורה יכן תענית אסתר - שהוא מדברי סופרים). והכל חייבים להתענות בצומות הללו, 'אסור לפרוץ נדר. ומנהג בני ספרד, שהחזן מכריז בשבת שלפני התענית, על יום התענית. חוץ מתשעה באב וצום כיפור ותענית אסתר. שאין מכריזין עליהם.

ש - האם מותר להתרחץ בתענית שבעה עשר בתמוז?

ת - מעיקר הדין לא נאסר שבעה עשר בתמוז אלא באכילה ושתייה בלבד, אבל לא בשאר עיוניים שנאסרו בתשעה באב, והיינו סיכה ורחיצה נעילת הסנדל ותשיש המיטה. מכל מקום, בעל נפש ראוי שיחמיר בכולן כמו בתשעה באב, לבד מנעילת הסנדל. ועל כל פנים, יש להקל ברחיצה במים צוננים אפילו כל גופו. יכן אין להחמיר בתשיש המיטה, אם חל ליל הטבילה בליל שבעה עשר בתמוז.

ש - האם מותר להסתפר או להתגלח בתענית זו?

ת - גם בזאת יאמר, שאמנם מעיקר הדין אין איסור בתספורת וגילוח בצום שבעה עשר בתמוז, מכל מקום ראוי להחמיר שלא להסתפר ולהתגלח בו.

ש - אימתי מתחיל צום שבעה עשר בתמוז וסיימו?

ת - צום שבעה עשר בתמוז תחילתו עם עלות השחר, וסופו בצאת הכוכבים. להבדיל מצום תשעה באב (ויום הכיפורים), אשר נאסר לילו כיומו. ומכל מקום, משעה שעלה לישון נאסר באכילה ושתייה אפילו אם התעורר קודם עלות השחר, אלא אם כן התנה בפירוש קודם שישן שיש בדעתו לאכול ולשתות לפני עלות השחר.

ש - האם קטנים חייבים בתעניות הללו?

ת - קטן פחות משלוש עשרה שנה ויום אחד, וקטנה פחות משתיים עשרה שנה ויום אחד, פטורים מכל התעניות הללו לבד מצום כיפור אשר יבוא איייה במועדו. אך משהגיעו לגיל זה, חייבים הם להתענות עם הציבור אפילו שלא הביאו עדיין שתי שערות. ומכל מקום, אין להאכיל את הקטנים אלא כדי צרכם ולא שאר מעדנות וממתקים, כדי שיתאבלו עם הציבור. במה דברים אמורים, כשהם מבינים במהות היום ויש להם דעת להתאבל, אבל כל שהם קטני קטנים שאינם מבינים כלום במהות היום, מותר להאכילם בכל דבר כדרכם בכל ימות השנה.

ש - האם חולה או זקן שתש כוחו, חייבים בתענית זו?

ת - לא גזרו חכמים תענית זו אלא במי שבריא בגופו ונפשו. לפיכך חולה אפילו שאין בו סכנה, פטור מתענית זו, ואינו ראוי להחמיר על עצמו. וכן יש לפטור זקן אשר תשש כוחו וקשה עליו התענית, לפי ראות עיני מורה הוראה. וכמו כן מי שצריך לאכול או לשתות ע"פ ציווי הרופאים, אינו ראוי להחמיר על עצמו ועליו לאכול ולשתות כדי צרכו. אבל מי שחש בראשו או בשאר אבריו מחמת הצום, אינו ראוי להפסיק את הצום אלא על פי הוראת חכם והכל לפי ראות עיני המורה.

ש - האם נשים מעוברות חייבות בתענית זו?

ת - מעוברת אשר מלאו שלושה חודשים להריונה, פטורה מתענית זו ואינה ראויה להחמיר על עצמה אפילו שהיא בריאה ואינה מרגישה בעצר או חולשה מיוחדת. וגם אם טרם מלאו לה שלושה חודשים, אך מלאו ארבעים יום להריונה, אם מרגישה חולשה מיוחדת, יש לפטורה מהתענית. אבל קודם שמלאו ארבעים יום להריונה, דינה ככל הנשים, ועל כל פנים, אם היא מצטערת ביותר ומרגישה חולשה גדולה, נראה שיש להקל בה ע"פ הוראת החכם.

ש - מה דין יולדות ומניקות בתענית זו?

ת - כשם שלא גזרו על המעוברות, כך לא גזרו על יולדות ומניקות. ודין יולדת ומניקת בתענית זו, הוא עשרים וארבעה חודשים (שנתיים) מיום שילדה, אף על פי שכבר הפסיקה להניק (או שלא הניקה כלל), והוא הדין למי שלא ילדה אלא נטפל עוברת רח"ל, ומרגישה חולשה עקב ההפלה.

דבר רבני הקהילות

הרה"ג שאר ישוב אחרר שליט"א

רב ק"ק "שערי רחמים" בשכונת נווה מנחם בבאר-שבע

חוטפים בהתלהבות

נבואות השבח של בלעם עוסקות במעלתם של בני ישראל ואף את חביבות המצוות בעיני עם ישראל. בלעם בדבריו מכיר בכך שהקב"ה אוהב את עם ישראל בלי גבול ויתירה מזאת, הם "ראויים לברכה" מצד מעשיהם ולכן אי אפשר לקללם. נתייחס לשניים מהשבחים על פי באורו של הרבי מליובביץ'.

בנבואתו השנייה אומר בלעם: "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא, לא ישכב עד יאכל טרף". מסביר רש"י על פי הפשט המדבר על גבורתם של ישראל, על פי חז"ל: "כשהן עומדים משנתם שחרית הן מתגברים כארי לחטוף את המצוות, ללבוש טלית, לקרוא את שמע ולהניח תפילין. לא ישכב- בלילה על מיטתו עד שהוא אוכל ומחבל כל מזיק הבא לטרפו, כיצד? קורא את שמע על מיטתו".

לא רגועים בכלל

הצורך להתגבר כארי בבוקר מובן ואף מוכר לנו מתחילת השולחן ערוך, אבל למה לחטוף? מה לא מושלם בקימה זריזה לקיום המצוות בשמחה? אלא שיש כאן פן נוסף בחיבתם של ישראל למצוות, לאחר כמה שעות שינה, שהן סוג של פרידה מהחיים, מתעוררים וכבר מגלים עם חזרתנו אנחנו בהתלהבות עצומה. הדבר הראשון שמעסיק אותנו הוא הקשר שלנו עם ה', חייבים אותו זמין, וזה בא לידי ביטוי בחטיפת מצוות. אדם בעל תאבון יכול להתנהל בנחת, אבל מי שעוד שנייה גווע מרעב וגעגועים- חוטף! אנחנו חוטפים עוד מצווה ועוד אחת, ומובן שהמשך היום מושפע גם הוא מהחטיפות האלה. חטיפה אינה "מחטף" אלה ביטוי לאהבה עצומה, כמו תינוק אוהב שחוטפים ומנשקים אותו לא תמיד בצורה הכי מסודרת ובלי הכנות גדולות. בעומק יותר, חטיפה היא פעולה שאינה על פי סדר והיגיון אחא וקשורה למסירות נפש ש"למעלה מטעם ודעת" תנועת נפש זו נדרשת בפתיחת עבודת ה' שבתחילת היום. ומשמעות נוספת לחטיפה: "חטיפה" היא לקחת דבר בניגוד לרצונו של מישהו. היצר הרע רוצה לטרוף אותנו, ואנחנו חוטפים את עצמנו מידיו וחוזרים בתשובה. קרבות עזים מתחילים עם שחר, ואנחנו בהחלט "מחטיפים לו" ורוצים לחסל אותו לגמרי בעזרת הטלית, התפילין וקבלת עול מלכות שמיים, וכלשון רש"י: "אוכל ומחבל כל מזיק הבא לטרופו". תחטפו.

בשיקט ובהתמדה

בנבואת בלעם הראשונה נאמר: "מי מנה עפר יעקב". מעבר לציון ריבוי העם כעפר הארץ, מביא רש"י מחז"ל: "אין חשבון במצוות שהם מקיימים בעפר, לא תחרוש בשור ובחמור, לא תזרע כלאים, אפר פרה ועפר סוטה וכיוצא בהם". מה מיוחד בעפר בכלל, ובמצוות אלו בפרט? עפר הוא דבר בלי טעם, דבר זה מרמז על קיום המצוות מתוך קבלת עול וביטול לה' של "נפשי כעפר לכל תהיה". קיום כזה מתבטא בעיקר במצוות המכונות "חוקים", מצוות כמו כלאים, פרה אדומה ועפר סוטה הן דוגמאות למצוות שאין אפשרות להיבין בטעם ודעת ("אין חשבון במצוות") רש"י מציין שני סוגי כלאים ושתי מצוות עשה, ויש כאן דבר נפלא- בכל ארבע המצוות ישנה פעולה כדן תמידית-"אין חשבון במצוות". חלק ממצוות פרה אדומה הוא שיהיה אפר למשמרת כל הזמן, גם כשלא משתמשים בו להזאות על טמאים. פעולת עפר הסוטה איננה רק בעת השתייה. אישה טהורה נפקדת בזכות השתייה בצאצאים יפים, כך שההשלכות של השתייה מלוות אותה כל חייה. חרישה וזריעה הן פעולות תדירות בחברה חקלאית, ולמרות שכלאיים היא מצוות "לא תעשה", בכל חרישה כדת ובכל זריעה כדן מתקיימת המצווה כפעולה של ממש.

קך שמלבד ההתלהבות החיובית שלנו שגורמת לנו לחטוף מצוות, אנחנו מחוברים למצוות גם מזווית שונה לחלוטין- בענווה, בהתבטלות ובהתמדה. אז בואו ונלך על זה!

בברכת ליל וזבוחך

הרב שאר ישוב אחרר

הבכיה של רבי רפאל ברוך טולדאנו

רבה של קהילת מפנס, רבי רפאל-ברוך טולדאנו, שכב במיטתו קודח מחום. הקור העו השמיעי על בריאותו, והרופא אסר עליו לצאת למסעו המתוכנן.

הרוחות החדשות שהתפשטו בעולם הדאינו מאוד את רבני מרוקו, ובראשם את רבי רפאל-ברוך טולדאנו. רשת 'אליאנס', שהחלה לפעול בצרפת, פתחה שלוחות גם במרוקו. אלה היו בתי-ספר ששינו את המסורת והחינוך שעליהם היו אמונים בני מרוקו לאורך הדורות.

רבי רפאל-ברוך הוטרד מזה מאוד. בראותו כי הנוער מתרחק והולך מדרך אבותיו, וכל מאמציו להפסיק את פעולת 'אליאנס' לא נשאו פרי, החליט כי יש צורך חיוני בהקמת תלמודי-תורה נאים ומרווחים, שייתנו מענה לבתי-הספר האלה.

כך הוקם במפנס תלמוד-תורה מפואר בעבור בני העיר, וכן ישיבה שיסד וטיפח רבי רפאל-ברוך למען בני הכפרים והגלילות. הוא היה נוסע ומכתת רגליו בין כפרים רחוקים בדרום המדינה, להזמין את בני הכפרים ללמוד בישיבתו. תלמידים רבים נתקבצו אליו והוא דאג לכל מחסורם במסירות ובאהבה.

יום אחד נודע לרבי רפאל-ברוך כי בני הקהילה היהודית בעיר אוז'דה, השוכנת על גבול אלג'יריה והרחוקה ממפנס מרחק רב, הולכים לבית-הספר של 'אליאנס'. הורים רבים היו מעדיפים את הלימודים בתלמוד-תורה, אך לא היה תלמוד-תורה במקום. לפני ההורים עמדה אפשרות לשלוח את ילדיהם למרוחקים, אך הם חששו מן.

הרב יצק קשר עם פרנסי הקהילה, וקבע עמם אספה דחופה, כדי להקים במקום תלמוד-תורה. מכיוון שהנסיעה ברכבת ממפנס לאוּז'דה אורכת לילה שלם, הודיע הרב לעוזרו הנאמן, רבי יצחק אוחנה, כי יצאו לאוּז'דה במוצאי-השבת.

באותה שבת קדח הרב מחום, עק שרופאו ציווה עליו לבטל את נסיעתו. אך ככל שהתקרב מועד יציאת הרכבת, לא היה יכול להשלים עם הביטול. גורל חינוך ילדי אוּז'דה נתון עתה בידו, וכיצד יוכל לוותר על אספה חשובה זו! מי יודע מתי יואילו פרנסי הקהילה להתכנס שוב למטרה החיונית. הרב סבר כי הוא אינו רשאי לבטל את הנסיעה, ולפתע קרא לעוזרו והודיעו כי הם יוצאים לדרך.

השעה הייתה מאוחרת, ובקושי עלה בידם להספיק לעלות לרכבת. עתה עמדה לפניהם בעיה גדולה: הרכבת הייתה עמוסה עד אפס מקום, והרב ועוזרו לא הצליחו להיכנס לתוך הקרון.

מי שלא מכיר?

אז הגיע הזמן!

- עזרה במזון למשפ' אישפוז בסרווקה
- סיוע לנזקקים
- תמיכה רפואית
- תמיכה במשפחות ברוכות ילדים

מפוקה ע"י ועד רבנים

08-6551655

משרדים: רח' חשין 13 באר שבע
פקס: 153-89917870 מ"ל: meshi@okmail.com

בס"ד

מודעה רבה לאורייתא

הננו לבשר לציבור שוחרי התורה כי אי"ה יתקיים **כינוס של תורה**

במעמד: כבוד מורנו ורבנו המרא דאתרא הגאון הגדול רבי **יהודה דרעי** שליט"א הרב הראשי וראש אבות בתי הדין באר שבע

והגאון הגדול רבי **דוד יוסף** שליט"א חבר מועצת חכמי התורה וראש בית המדרש יחוזה דעת

ביום שלישי כ' תמוז התשע"ח [03.07.18] בשעה 16:00 בבית המדרש "קול יהודה"

רחוב הרב מנחם גבאי 33, שכונה ד', באר שבע

ברוכים בבאים אכבודם אל מורם

לרפואת ר' יוסף שלמה ברע"ה ורחל בת סימי

שבת שלום

חולה וכואב נאלץ רבי רפאל-ברוך לשוב על המדרגות, נתון לחסדי הרוחות המקפאיות. רק לאחר זמן רב ומאמצים עילאיים מצד עוזרו נמצא לו מקום בתוך הקרון.

בבוקר הגיעו השניים ליעדם. הם התקבלו על-ידי אנשי הקהילה, שהביאום אל מקום האספה. הרב, שקודם לכן נראה חלוש וחיוור, שפע עתה מרץ ותקיפות. בקול איתן החל להרצות לפני ראשי הקהילה על הסכנה הרוחנית הנשקפת לנוער בגלל מחסור בלימודי תורה על-פי המסורת. דבריו, שנאמרו בלהט אש וברגש רב, עשו רושם עז על כל הנוכחים, אך קשה הייתה דרישתו בעיניהם.

מעודם חיו יהודי מרוקו בחוסר ביטחון בגלל שכניהם המתנכלים להם. בתקופה הזאת, של הקמת המדינה, גדל חששם פי כמה וכמה. המאורעות בארץ-ישראל היו עלולים לפגוע במעמדם ובחיייהם בקרב שכניהם הערבים. הם האמינו שפתיחת תלמוד-תורה עלולה לגרום להתגברות העוינות כלפיהם.

עוד טענה עמדה מאחורי סירובם. באותה עת החלה במרוקו הפעילות למען העלייה לארץ-ישראל, ואנשי הקהילה סברו שאין זה הזמן המתאים לבנות בניין חדש.

האספה נתארכה ועדיין לא התקברו לתוצאות ממשיות. בתוך כך ניגשו נציגי הקהילה אל הרב ועוזרו והציעו להם לאכול ארוחת הבוקר, בהנטיחם כי מיד אחריה ישובו לדיונים.

הרב סירב. "לא אוכל לשבת לאכול עד אשר יסכמו סופית על הקמת תלמוד-תורה, שהיא המטרה שבעבורה עשיתי את הדרך הארוכה", הודיע נחרצות.

הדיונים נמשכו, ופרנסי הקהילה חתרו לכיוון אחד - הם אינם מתכוונים להקים עתה תלמוד-תורה בעיר.

הרב האזין בשקט ובדריכות לדברי כל אחד ואחד מהם, ופתאום החלו עיניו זולגות דמעות, דמעות שהיו לבכי בלתי-פוסק. התרככו מעט חשובי העדה ושאלוהו: "מפני מה רבנו בוכה?"

השיב להם הרב: "אמרו חכמים כי מי שיש בו יראת-שמים, דבריו מתקבלים, והנה רואה אני כי דבריי אינם מתקבלים, שמא הדבר נובע מחיסרון שיש בי ביראת-שמים..."

התרגשו הנוכחים מאוד וכאבו של הרב נגע עד עומק נפשם. רוח אחרת החלה לנשב באספה, האווירה השלילית השתנתה, וקולות אחרים נשמעו.

כאשר ערכו הצבעה בדבר הקמת תלמוד-תורה, היו כמעט כולם בעד הצעתו של הרב. ביר-במקום כינו תכנית הצעדים הבאים, והחלו לגבות את הכסף הדרוש להקמת הבניין.

רבי רפאל-ברוך טולדאנו חזר לדרכו. עוזרו הביע באוזניו את תחושות הסיפוק מההצלחה הגדולה, אך הרב כבר היה הרבה ועסק במשימות הבאות. הלוא יש להקים תלמודי-תורה גם בערים אחרות, כפי שיעשה בעתיד גם בערים ויזאן ופור-ליוטה.